

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-517-4-26>

MEDIA INFLUENCE ON YOUTH: TRANSFORMATION OF SOCIAL NORMS AND VALUES

МЕДІАВПЛИВ НА МОЛОДЬ: ТРАНСФОРМАЦІЯ СОЦІАЛЬНИХ НОРМ І ЦІННОСТЕЙ

Rabets O. I.

*PhD student at the Department
of Sociology and Public
Communications
Mykhailo Dragomanov Ukrainian State
University*

Рабець О. І.

*аспірант кафедри соціології та
публічних комунікацій
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова*

Rabets V. I.

*PhD student at the Department
of Extracurricular Education
Mykhailo Dragomanov Ukrainian State
University
Kyiv, Ukraine*

Рабець В. І.

*аспірант кафедри позашкільної
освіти
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова
м. Київ, Україна*

У сучасному світі усі ми добре знаємо, який вплив ЗМІ (засобів масової інформації) здійснюється на нашу підсвідомість. Вся інформація, яка доноситься чи доносилася до нас, завжди несла як позитивну сторону, так і негативну. Тобто, ми, отримуючи порцію якоїсь інформації, маємо розраховувати як на підвищення інтелектуального розвитку, так і на отримання порції «шкідливого сміття» – інформації, яка докорінно намагається змінити закладені цінності і базові поняття.

Особливо такий вплив істотно відчутний на молодому поколінні, яке довіряє і віддає перевагу «насиченню» свого мозку не інформацією з книг, достовірних джерел, підручників, самостійного пошуку чи дослідження чи живого спілкування, а саме з Інтернет простору, телебачення і інших інформаційних мереж.

Так, дійсно, зараз побачити молодь з книгою – виняткове явище. Але саме книги є позитивним чинником розвитку мозку і інтелектуальної насиченості. Та на сьогодні, зазвичай, молодь черпає всі «знання» з різних медіаресурсів. А цим вдало користуються ті, хто «наповнює» Інтернет як якісною інформацією, так і руйнівною.

Особливо це спостерігається зараз, в період повномасштабного вторгнення росії.

Пропагандисти, які намагаються винищити українську націю, зосередили свою увагу саме на молодому поколінні українців, поширюючи маніпуляційні, провокативні статті в тих мережах та Інтернет ресурсах, якими більш за все користуються молодь та підлітки.

За результатами соціологічного опитування «Медіаспоживання українців: третій рік повномасштабної війни», яке провели за підтримки USAID згідно замовлення громадянської мережі «ОПОРА» [4], виявлено, що 73,4% українців використовують усі соціальні мережі як джерело новин. Це на 4,5% менше, ніж торік.

Найпопулярнішими, як завжди залишаються Telegram канал (78,1%), YouTube (59,5%) і Facebook (44,6%).

Згідно дослідженням ОПОРИ [4], молодь, а саме люди 18–29 років, найбільше довіряють Telegram (90,5%), звісно ж TikTok (зросло на 9% за останній рік- до 34,3%). А от YouTube – 53,4%, Instagram – 40,3 та Facebook – 23%. Так, за останній рік, прихильність молоді дещо втратили такі платформи як Instagram – знизилось на 6% та YouTube і Facebook – на 11%.

Що ж пропонують «продавці» неефективної та недостовірної інформації молоді?

Це – поширення неправдивої інформації, ведення та затягування в діалог з розпалюванням міжнаціональної та міжконфесійної ворожнечі, домінування та викладання інформації, що несуть негативні емоції, тим самим посилюючи рівень страху та впливаючи на моральну свідомість та особистісну структуру ціннісних орієнтацій української молоді. Саме зміст таких чатів, сайтів, сторінок наслідують одну мету – посилення неналежної установки та негативного впливу на свідомість молодого покоління, адже саме молоде покоління є найбільш відкритим, емоційно-нестабільним [2, с. 15–20], в тому числі і до такого спілкування. Саме підлітковий та юнацький вік, згідно психологічним дослідженням, є вразливим, де частіше проявляється агресивна поведінка [1, с. 197–198].

Телебачення, яке менш за все дивляться молоді люди, також несе негативний вплив, розвиваючи на насаджуючи в молоді стан пасивного глядача та інформ-споживача протягом певного життєвого періоду. Завдяки передачам і деяким фільмам, молода людина поринає в світ мрійливого очікування, зосереджуючись на пасивних діях.

А вплив так званого ШІ (штучного інтелекту) взагалі спрощує життя підліткам і молоді, як вони це зараз вважають. Адже необмежений доступ до інформації і впевненість в тому, що лише ШІ може розв'язати усі питання, не сприяє розвитку логічного і критичного мислення молоді. Навіщо напружувати свій мозок, коли є програма, яка за тебе прийме рішення і завжди в своєму арсеналі має готовий

результат чи розв'язок на будь-яке питання? Тобто нівелюється сам процес мислення і його складові (доводів, суджень, висновків), які є основою і передумовою засвоєння нових знань, практичного їх використання, набуття власного досвіду, а не досвіду з підказкою ШІ.

Саме медіа вплив формує світогляд сучасної молоді людини, формує ціннісні орієнтації та моральні якості. Бо саме в підлітковому чи юнацькому середовищі частіше за все спостерігається агресія. А такі соцмережі як «Синій кит», «Новий шлях», гра «Кальмар» пропонує підліткам отримати порцію адреналіну від смертельних ігор. Сюди ж відносяться і небезпечні групи «дрифтерів», «руферів». Знецінення людини і взагалі самотності супроводжуються смішними насаджуванням молодіжної течії «квадроберів».

Наслідкування когось, яке зараз так широко пропагується, тобто формування якихось норм поведінки інших людей, несвідомо впливає на свідомість та особистісну структуру ціннісних орієнтацій молоді [3, с. 250–270]. Цього і намагаються здійснити ті, хто хоче зруйнувати українську націю та стерти назавжди українську ідентичність.

Медіа мають значний вплив на трансформацію соціальних норм і цінностей серед молоді. Саме медіа належить особлива роль у процесі формування світогляду, ціннісних орієнтацій, а також моральних якостей молодого покоління українців. Саме ці якості та цінності є основою розвитку суспільно-політичних, етичних та моральних процесів в Україні.

Як видно, Інтернет – залежність молоді посилює негативні явища такі, як неконтрольований розвиток та неетичне використання інформації та Інтернет ресурсів, негативно впливаючи на свідомість та поведінку, сприяючи запереченню значенню етичних норм, правовому та моральному нігілізму.

Тому, для забезпечення позитивного впливу, необхідно розвивати медіа грамотність, критичне мислення та створювати якісний медіа-контент, який сприятиме формуванню здорових соціальних установок [5]. Такі зрушення можна здійснити за допомогою органів державної влади, а саме завдяки реформуванню систем освіти, науки, культури (в частині інформаційної культури, створюючи систему заохочення в освітніх закладах), підтримці ГО (громадських організацій), які проводять тренінги щодо проведення консультацій з медіаграмотності, розвитку системи перевірки фактів (fact-checking) для підвищення рівня освіти та відсіювання дезінформації та іншої некоректної інформації.

Література:

1. Боечко О. Вплив екранного насильства на формування агресивної поведінки підлітків. *Humanities & Social Sciences*. 2009. URL: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/6661/1/77.pdf>
2. Блискун О. О. Соціально-психологічні чинники агресивної поведінки молоді у мережах Internet : автореф. дис. канд. психол. наук : 19.00.05 / Блискун О. О. ; Східноукр. нац. ун-т ім. Володимира Даля. Луганськ, 2013. 20 с.
3. Грег Лук'янофф, Джонатан Гайд. Крихкість інтернет-покоління. Як тепличне виховання шкодить сучасній молоді. К. : Наш Формат, 2022. 400 с. Джерело: https://nashformat.ua/products/kryhkist-internet-pokolinna.-yak-terplychne-vyhovannya-shkodyt-suchasnij-molodi-709551?srsid=AfmBOooLSU4АНРХuMRPTojt6sH1D694fVFqvB49isaTW_Cx0yHwWkF1Z
4. Дослідження. Медіаспоживання українців: третій рік повномасштабної війни. Опора. URL: <https://www.oporaua.org/viyna/doslidzhennya-mediaspozhyvannya-ukrayinciv-tretyi-rik-povnomasshtabnoyi-viyuni-25292>
5. Федоров О. Медіаосвіта та медіаграмотність : підручник для студентів педагогічних коледжів. Київ : Центр Вільної Преси, 2014. 431 с.